

5.12.2018

1. Ärende

Ålands Centralandelslags misstänkta missbruk av dominerande marknadsställning på marknaden för partiförsäljning av mjölkprodukter

2. Parter

Föremålet för begäran om åtgärd:

Ålands Centralandelslag / Ålandsmejeriet i Finland Ab Oy

Den som lämnat in begäran om åtgärd:

Föglöbutiken Ab

3. Avgörande

Konkurrens- och konsumentverket lämnar ärendet utan prövning.

4. Anhängiggörande

Föglöbutiken Ab (nedan "Föglöbutiken") lämnade in en begäran om åtgärd 8.12.2015 till Konkurrens- och konsumentverket (nedan även "KKV") avseende Ålands Centralandelslags (nedan "ÅCA") förfarande på marknaden för partiförsäljning av mjölkprodukter. Enligt begäran om åtgärd har ÅCA med sitt förfarande gjort sig skyldigt till missbruk av en dominerande marknadsställning på marknaden för partiförsäljning av mjölk- och mejeriprodukter. Föglöbutiken begärde att KKV utreder om ÅCA innehar en dominerande marknadsställning och om det med sitt förfarande gjort sig skyldigt till missbruk av sin dominerande marknadsställning via sitt dotterbolag Ålandsmejeriet i Finland Ab Oy, genom att begränsa dagligvaruhandlarnas möjligheter till fri konkurrens i landskapet Åland.

Konkurrens- och konsumentverket har den 12.9.2018 meddelat ett beslutsutkast till Föglöbutikens kännedom och reserverat tillfälle för denne att uttala sig angående beslutet.

5. Redogörelse för ärendet och motivering till avgörandet

Föglöbutiken är ett snabbköp med en yta på under 400m² och som hör till Keskos K-Market-kedja. Föglöbutiken finns på Åland i Föglö kommun, som

5.12.2018

har ungefär 600 invånare. Föglöbutiken är det enda företaget som bedriver dagligvaruhandel i kommunen.¹

ÅCA är ett mejeriandelslag som ägs av åländska mjölkproducenter. ÅCA:s produkter säljs under varumärkena Ålandsmejeriet och Ålandsbagarna. Det huvudsakliga marknadsområdet är landskapet Åland, men ÅCA:s produkter säljs också på fastlandet. ÅCA:s produkter hör inte till K-Market-kedjans kedjeutbud.

ÅCA verkar på fastlandet via sitt dotterbolag Ålandsmejeriet i Finland Ab Oy och andelslaget är en etablerad leverantör av varor till K-gruppens butiker via Ruokakesko Oy:s (nedan "Ruokakesko") centraliserade upphandling. Enligt Föglöbutiken har det, vad gäller beställningar av K-gruppens handlare via Ruokakesko, inte ställts begränsningar som gäller affärsställenas geografiska position.

Enligt begäran om åtgärd är de priser på mjölkprodukter vilka ÅCA erbjuder till detaljförsäljare högre på Åland än på fastlandet. I syfte att undvika betala ÅCA:s grossistpriser, som enligt Föglöbutikens bedömning är höga, har Föglöbutiken upprepade gånger försökt beställa ÅCA:s mjölkprodukter till förmånligare pris via Ruokakesko. Beställningarna har dock inte lyckats på detta sätt, utan Föglöbutiken misstänker att Ålandsmejeriet i Finland Ab Oy tar bort från beställningarna till Ruokakesko de beställningar som riktar sig till Åland, då produkterna inte levereras till Ruokakeskos terminal i Åbo. Följaktligen har Föglöbutikens alternativ blivit att beställa ÅCA:s produkter direkt från ÅCA på Åland. Föglöbutiken har vad gäller ärendet varit i kontakt med Ruokakesko, som meddelat att detta är ett ärende mellan Föglöbutiken och ÅCA.

Enligt Föglöbutiken är praxis den samma också för K-gruppens övriga butiker på Åland. Föglöbutiken motiverar ÅCA:s dominerande marknadsställning med det beskrivna förfarandet i behandlingen av beställningar och den betydande skillnaden i priset på ÅCA:s produkter mellan landskapet Åland och fastlandet.

Den av Konkurrens- och konsumentverket tillämpade bestämmelsen om att lämna ärendet utan prövning:

Enligt 1 § i konkurrenslagen (948/2011) är syftet med lagen att skydda en sund och fungerande ekonomisk konkurrens mot skadliga konkurrensbegränsningar. Enligt 2 mom. i bestämmelsen ska vid tillämpningen av lagen i synnerhet beaktas att marknadens verksamhetsbetingelser och friheten att idka näring skyddas så att också kunderna och konsumenterna kan dra nytta av konkurrensen. Enligt förarbetena till lagen (RP 88/2010 rd) är lagens syfte inte att tillhandahålla rättsmedel för lösande av enskilda avtals tvister eller att skydda näringsidkarna mot konkurrenternas eller handels-

¹ http://www.foglo.ax/sv/naringsliv/foretagare_pa_foglo (hämtat 9.3.2016)

5.12.2018

partners oskäligen eller egenmäktiga förfaranden, om det samtidigt inte är fråga om ett förfarande som behöver undersökas för att trygga en sund och fungerande konkurrens på marknaden.

Paragraf 32 i konkurrenslagen innehåller en bestämmelse om lämnandet av ett ärende utan prövning vid Konkurrens- och konsumentverket. Enligt 1 mom. i paragrafen ska Konkurrens- och konsumentverket ställa sina uppgifter i angelägenhetsordning. Enligt motiveringen i förarbetena till bestämmelsen (RP 88/2010 rd) ska KKV inrikta sina resurser så att det i första hand ingriper mot sådana konkurrensbegränsningar som är av betydelse med tanke på en fungerande konkurrens, samhällsekonomin och det allmänna intresset samt mot de mest allvarliga konkurrensbegränsningarna. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att Konkurrens- och konsumentverket utövar sin behörighet så att lagens syfte enligt 1 § uppnås så långt som möjligt.

Enligt 32 § 2 mom. 1 punkten i konkurrenslagen kan Konkurrens- och konsumentverket lämna ett ärende utan prövning, om det inte kan anses sannolikt att det är fråga om en förbjuden konkurrensbegränsning enligt lagens 5 eller 7 § eller artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enligt motiveringarna till bestämmelsen (RP 88/2010 rd) kan ett ärende lämnas utan prövning med stöd av 2 mom. 1 punkten, om det rimligen kan antas att förfarandet inte omfattas av konkurrenslagens tillämpningsområde eller tillämpningsområdet för konkurrensreglerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Konkurrens- och konsumentverket har fattat sitt beslut om att lämna ärendet utan prövning på följande grunder:

Föglöbutiken har begärt att Konkurrens- och konsumentverket utreder om ÅCA med sitt förfarande gjort sig skyldig till missbruk av dominerande marknadsställning på marknaden för partiförsäljning av mjölkprodukter. I rättspraxis har man vad gäller dominerande marknadsställning för ett företag konstaterat, att den tar sig i uttryck som en möjlighet att hindra en effektiv konkurrens på marknaden och att agera på ett sätt som är i hög grad oberoende av konkurrenter, kunder och varuleverantörer.

I Konkurrens- och konsumentverkets preliminära utredning har det inte framkommit tecken på att de förfaringssätt som är föremål för begäran om åtgärd skulle handla om ett förfarande som vore ägnat åt att hindra effektiv konkurrens på marknaden för mjölkprodukter eller dagligvaruhandeln i landskapet Åland. De regionala prisskillnaderna mellan Åland och fastlandet räcker inte för att visa att ÅCA har en dominerande marknadsställning på marknaden. Den differentiering av egna produkter som ÅCA idkat med olika förpackningsanteckningar och produktmärken beroende på om produkten säljs på Åland eller på fastlandet, är inte heller ett tillräckligt bevis på att en dominerande marknadsställning föreligger. Å andra sidan kan det utifrån den preliminära utredningen konstateras att ÅCA i sina förfaringssätt

5.12.2018

inte gör skillnad mellan företag inom dagligvaruhandeln på Åland. I ärendet har det inte kommit fram omständigheter som ger skäl att finna det sannolikt att de förfaringssätt som beskrivits i begäran om åtgärd, på det sätt som Föglöbutiken hävdar, utgör missbruk av dominerande marknadsställning av ÅCA på ett sätt som skulle snedvrider konkurrensen i dagligvaruhandeln.

I ärendet har det följaktligen inte framkommit att det sannolikt är frågan om en förbjuden konkurrensbegränsning enligt 5 eller 7 § i konkurrenslagen eller artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller att det vore nödvändigt att pröva ärendet för att skydda en sund och fungerande konkurrens på marknaden.

Konkurrens- och konsumentverkets beslut om att lämna ärendet utan prövning innefattar ingen bedömning om lagenligheten i den misstänkta konkurrensbegränsningen. Om KKV får ny information utifrån vilken det finns skäl att misstänka att den verksamhet som granskats i ärendet strider mot konkurrenslagen, kan Konkurrens- och konsumentverket ta upp ärendet till ny behandling.

6. Tillämpade bestämmelser

Konkurrenslagen (948/2011) 32 §

7. Sökande av ändring

Ändring i det aktuella beslut som Konkurrens- och konsumentverket meddelat i detta ärende får sökas hos marknadsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärshanvisning medföljer beslutet som bilaga.

8. Ytterligare information

Närmare uppgifter om beslutet ges av forskningschef Jarno Sukanen, tfn 029 505 3352, och specialforskare Laura Kariranta, tfn 029 505 3318, e-post fornamn.efternamn@kkv.fi.

Direktör

Maarit Taurula

Specialforskare

Laura Kariranta